

UNIVERSUL LITERAR

A. S. R. PRINTUL CAROL CA TUNAR. — (Vezi explicația).

SUMARUL

- Notele săptămânii*
Bisericile armenesti
din țările române de V. Anestin
Literatură românească
Insula șerpilor . . . de Carmen Sylva
Poezii
Cântec de N. Mihail
De ce mă-duc . . . de P. Dănescu
Literatură străină
Copilul spion. . . . de Alphonse Daudet
Olia de Matsuhiko
Cugetări de John Puskin
Varia
Viena-București-Con-
stantinopol. . . . de G. Scurtu
Cronici
Săptămâna artistică de Muzică
Convorbiri științifice de V. Anestin
Roman
Sora Filomena . . . de Frații Goncourt
Ilustrații
A. S. R. Prințul Carol ca țar
Principala Frederic de Prusia
Săptămâna hazlie.

Notele Săptămânii

Bisericile armenesti de prin țările române.

În ultimul număr din „Revista pentru istorie, arheologie și filologie” organ al societății române, într-o altă multe articole interesante, găsim și pe acela al d-lui Gr. Goidav, care se ocupă de bisericile armenesti de prin țările române. În Moldova au fost numărate biserici ale armenilor, la început de lemn, mai târziu de zid. Cea mai mare parte dintre ele însă au fost distruse de către Ștefan Vodă VII, care avea o ură de moarte în contra armenilor.

În enciclopedia lui Larousse se găsește că Mitropolia din București a fost clădită de un episcop din Erzerum, dar aceasta nu se poate ști cu siguranță.

Dacă cele mai multe biserici armenesti au fost distruse, în schimb, au rămas istoricilor destule documente, pietrele cu inscripții pe de vremuri. În special, în Suceava, unde armenii se află în mare număr, s-au găsit multe asemenea inscripții.

E interesant faptul că, biserica Turmu-Roșu din Suceava, a fost zidită în 1600 sub Ieremia Movilă de armeanul Șima. V. A. Urche spune că soția lui Ieremia Movilă, a fost armeană din familia Cionortan, iar o fiică a lui a fost soția lui Mihail Costin, cronicarul; o altă fiică, Maria, a fost soția lui Potocky, din care se trage arhiducele Franz Ferdinand moștenitorul tronului austriac. Iată dar că Franz Ferdinand s'ar trage dintr-o familie armeanoromână!

Armenii erau negustori pașiei și numai de două ori s'au amestecat ei în politica țării ca adăpostea. Odată, atunci când au manifestat o mare milă pentru soarta nenorocită a lui Despot-Vodă și atunci plebea din Suceava i-au măcelărit. A doua oară au conspirat contra crudului Duca Vodă și iarăși au păținit, mulți dintre ei au fugit.

În Herța, în Cotnar, în Iași în Roman, prefurcându-se găsesc în Moldova urme de ale bisericilor armenesti. În Roman, colonia armeană era foarte bogată și acolo se afla cea mai veche evanghelică armenescă din România, scrisă cu mâna.

Studiul d-lui Goidav nu e publicat în întregime și promite a fi și mai interesant, judecând după început. Recomandăm tuturor celor care se interesează de trecutul țării românești să citească numărul acesta al revistei în chestiune, în care se găsește multe alte cercetări istorice datorite d-lor N. I. Apostolescu, Popescu Băjenaru, Dionisie Olinescu, St. Nicolăescu, Kretzulescu, general Năsturel, etc.

V. Anestin.

COPILUL SPION

de ALPHONSE DAUDET

Se numea Stenne, micul Stenne. Era un copil al Parisului, slăbănog și palid, care putea să aibă zece ani, ba, poate chiar cincisprezece; cu fânțarușii ăștia nu se știe niciodată.

Mama sa îi murise. Tatăl său, fost soldat de marină, păzea un scuar în cartierul Templului. Copilașii, bănele, doamnele bătrâne cu scaune portative, mamele sărmăne, toți pietonii aceștia cari se pum la adăpostul trăsurilor în aceste grădinițe înconjurate de trotuare, — cunoșteau pe tata Stenne, și-l iubeau. Se știa că sub această mustață aspră, spaima căinților și a fărâșurilor de bănci, se ascunde un surâs blând, aproape ca de mamă, și că, pentru a vedea acest surâs n'aveau de cât să zăă bătrânului:

„Ce face băteșul d-tate...?”

Tare își iubea băiatul, tata Stenne! Era atât de fericit, către seară, după școală, când micul venea să-l ia, ca să facă amândoi înconjurul alecter, oprindu-se la fiecare bancă pentru a saluta pe obicinuiți și a răspunde la amabilitățile lor.

Din nenorocire, cu asediul, totul se schimbă. Scuarul lui tata Stenne fu închis și transformat în deposit de petrol, iar bietul om, silit la o veghe neîntreruptă, își petrecea viața printre stufurile deșerte și răscolite, singur, împedecat de a fuma, și neavând pe băiat acasă de cât seara târziu. Apoi să-i fi văzut mustața când vorbea de Prusieni! Micul Stenne, el, nu se prea plângea de viața asta nouă.

Un asediu! Asta-i atât de plăcut pentru strengari! Nu mai e școală! Vacanțe tot timpul, și strada ca un hălcu...

Copilul rămănea p'afară până seara, hoimărind. Insoția batalioanele cartierului cari plecau spre redute, alegând mai ales cele cari aveau o muzică bună; și în asta micul Stenne era foarte tare. Își zicea prea bine că aceea a regimentului 56 nu era cine știe ce lucră mare, dar că regimentul 55 avea una excelentă. Altă dată privea mobilii făcând exerciții; apoi veneau distribuțiile...

Cu coșulețul sub braț, se amestecea în acele lungi șiruri ce se formau în umbra diminetelor întinse de iarnă. În fața porților măcelărilor și a brutăriilor. Acolo, cu picioarele în apă, se făceau cunoștințe, se discuta politică și, ca fiu al d-lui Stenne, fiecare era foarte răbdător. Dar mai frumos din toate, erau partidete de „dop”, acest faimos jos la moară în timpul asediului. Când micul Stenne nu era la redute, nici la brutării, erați siguri că-l găsiți la partidete de „dop” de la Castelul-de-apă. El nu juca, bine înțeles; asta cerea prea multe parate. Se mulțumea să privească jucătorii, cu niște ochi...

Unul mai ales, tunc mare, în bluză albastră, care nu juca de cât pe pieșe de cinci franci, îi adăta admirația. Când alerga acela, se amezau pieșele sunând în fundul buzunarelor...

Într-o zi, ridicând o pișea ce se rostogolise până sub picioarele micului Stenne, „Al mare” îi zise încet: „Te uita ciorăș, haff?... Ei bine, dacă vrei, am să-ți spun unde se găsește”.

Partida ieșită. — Il conduse într-un colț de pițieră și-i propuse să vie cu el spre a vinde ziare Prusienilor; li se plătesc 30 de franci pentru drum. La început Stenne refuză foarte indignat, și dintr-o dată rămase trei zile fără a mai reveni pe la joc. Trei zile teribile. Nu mai mâncă, nu mai dormea. Noaptea visa mereu mormane de pișe de câte cinci franci, ce se rostogoliau, strălucitoare, la picioarele patului lui. Ispita era prea puternică. A patra zi se întoarse la Castelul-de-apă, revăzu pe „Al mare” și se lasă ademinit...

P'cară într-o dimineață cu ninsoare, având un sac de pânză pe umăr și ziare ascunse sub buzete lor.

Când ajunseră la poarta Flandrei, albia se făcea ziuă. „Al mare” luă pe Stenne de mână și, apropiindu-se de sentinela, un brav rezervist cu nasul roșu și fața blândă, îi zise cu o voce de milog:

„Lasă-ne să trecem, bunul meu domn... Mama noastră e bolnavă, tata a murit. Mergem să adunăm cartofi de pe câmp, — eu și frățiorul meu”.

Plângea. Stenne, cu totu rușinat, își plecă capul. Sentinela îi privi un moment, apoi își aruncă ochii pe drumul deșert și alb.

„Treceți repede” — le zise el, — dându-se la o parte. Și iată pe drumul spre Aubervillers. Ce mai răs pe „Al mare”!

Nelămurit, ca într'un vis, micul Stenne vedea usine transformate în cazarme, baricade deșerte împodobite cu sdrênțe ude, coșuri lungi ce despicau ceața și se înălțau la cer, goale, sparte. Din loc în loc, o sentinela, ofițeri imbrobodiți cari priveau în depărtare cu ochiame, și micii corturi muiate de zăpadă topită, în fața unor focuri ce se stingeau. „Al mare” cunoștea drumurile, o lua pe câmp spre a ocoli posturile. Totuși ajunseră, fără a putea scăpa, la un post mare, de „frances-ticurs”. Aceștia erau acolo cu micile lor mantale, șezând pe vine în fundul unui șanț plin de apă, pe tot lungul drumului de fer de la Soissons. De data asta „Al mare” putea să-și înceapă iară povestea, căci nu vrură să-i lase a trece. Atunci, pe când se văita, din camera de gardă eși la drum un bătrân sergent, alb, sbârțit, care se-măna lui tata Stenne:

„Al, copilaș, nu mai plângeți! — zise el copiilor, — veți fi lăsați să plecați la cartofi voștri; dar înlăți intrați să vă încălziți puțin, par m'ghetați de tot, strengari ăștia!”

Oh! nu de frig tremura micul Stenne, ci de frig de rușine... În post găsiră câțiva soldați, ghemeți în jurul unui foc sărăcinos la flacăra căruiă își desghetau pesmeții în vârful baionetelor. Li se dete de băut, puțină cafea. Pe când beau, un ofițer intră pe ușă, chemă pe sergent, îi șopti ceva și plecă repede.

„Băte!” zise sergentul vesel... o să chezum noaptea asta... se surprins parota prusienilor... Cred că de data asta o să le luăm înapoi afurisitul de Bourget!”

O explozie de bravo și de răsete izbucni. Dăneau, cântau, își frecă baionetelor; și profitând de vălmășeaha asta, copiii dispărură.

Dincolo de tranșeu, numai era de cât câmpul neted, și în fund un tunz zid alb, găurit de mitiere. Către acest zid se îndreptau ei, oprindu-se la fiecare pas și plecându-se de parță ar fi adunat cartofi.

„Haide înapoi. Să nu mai mergem!” — micșot timpul micul Stenne.

Celălalt dădea din umert și înainta mereu. Deodată, auziră tăcetul unei poști ce se înceară.

„Culcă-te!” făcu „Al mare” aruncându-se la pământ.

Odată căzuți, fluierară. Un alt fluierat răsună pe zăpadă. Înălțară în redute... În fața zidului, la pământ, apărură două mustați galbene sub o borcă unsuroasă. „Al mare” sări în tranșeu, lângă prusian.

„E fratele meu” zise el, arătându-și tovarășul.

Era atât de mic acest Stenne, că văzându-l, prusianul începu să rădă și fu nevoit să-l ia în brațe pentru a-l ridica până la spărtură.

De partea cealaltă a zidului, se aflau ridicături de pământ, arbori culcați, deschișturi negre în zăpadă, și în fiecare deschizătură aceșni beretă unsuroasă, aceleași mustați galbene ce radeau la trecerea copiilor.

Într'un colț, o casă de grădinar, înfărtată cu trunchiuri de arbori, jos, plin de soldați cari jucau cărți și făceau supă la un foc mare. Miroșia bine a varză, a slănină; câtă deosebire de bivacuul „frances-ticurs”! Sus, ofițerii, se auzeau jucând la piuno, destupând sticle de șampanie. Când intrară prusienii, un ură de

bucurie îi primi. Dădură ziarele, și se turnară de băut, și îi îndemnară să vorbească. Toți acești ofițeri aveau înfățișarea mândră și răutăcioasă, dar „Al mare” îi distra cu glumele lui de găinar parisian. El radea, repetau vorbele după el, bălăcindu-se cu poftă în acest noroi al Parisului, ce se aducea.

Micul Stene ar fi vrut și el să vorbească, să arate că nu era dobitoc, dar ceva îl stânjenia. În fața lui se ținea la o parte un prusian, mai în vârstă, mai serios ca ceilalți care ținea, sau mai repede se făcea, căci ochii lui nu-i părăseau. Era în această privire și duioșie și mustări, ca și cum omul acesta ar fi avut acasă un copil de vârsta lui Stenne, și i-ar fi zis:

„Aș vrea mai bine să mor, de cât să văd astfel pe fiul meu...”

Din momentul acela, Stenne simți ca o mână ce-l strângea inima și o împedeca de a bate.

Pentru a scăpa de acest simțământ grozav, se apucă să bea. În curând totul se învârtea în jurul lui. Auzia nelămurit în mijlocul hobotelor șgomotoase, pe camaradul său care-și bătea joc de gazeții naționali, de felul lor de a face instrucție; imita o „inarmare” la Măris, o alarmă de noapte pe redute. Apoi „Al mare” coboră vocea, ofițerii se apropiară, iar fețele deveniră grave. Mizerabilul voia să-și p'vină de atacul „frances-ticurs”!

Dintr-o dată micul Stenne se ridică furios, trezit:

„Nu, asta, — nu, nene... Nu vreau!”

Dar celălalt pufni de răs și continuă. Înainte de a isprăvi, toți ofițerii erau în picioare. Unul din ei arătă așea copiilor:

„Haide... cărați-vă” le zise el.

Și începură să vorbească între ei, foarte repede, în nemțește. „Al mare” își mândru ca un doge, sunându-și paratele. Stenne îi urmă cu capul plecat și când trecu pe lângă prusianul a cărui privire îl strânjenia atât, auri o voce tristă care zicea: „Nu frumos, asta... Nu, frumos”.

Lacrimile îi veniră în ochi...

Odată pe câmp neted, copii începură să alerge și ajunseră repede. Sacul le era plin cu cartofi ce le dăduseră prusienii; astfel trecură fără pică pe la tranșeu „frances-ticurs”. Aceștia se preparau pentru atacul de la noapte. Trupele soseau tăcute, adunându-se în dosul zidurilor. Bătrânul sergent era acolo, ocupat cu aranjarea oșmanilor săi, și o-vănd aerul atât de fierăț! Când treceră copiii, el îi recunoscu și le surâse blând...

Oh! ce rău făcu micului Stenne surâsul acesta! Un moment vru să strige:

„Nu vă duceți acolo... Vam trădat!”

Dar celălalt îi zisese: „Dacă vorbești, vom fi împușcați” — și frica îl reținu...

La Courneuve, intrară într-o casă părădită spre a-și împărți paratele. Afărălul mă silote să spun că împărțeau la cinștită, și că auzind frumosele pișe cum îi sunau sub bluză, — gândind la partidete de „dop” ce o avea în perspectivă, — micul Stenne nu mai găsea crime atât de grozavă.

Dar când fu singur, neceritul de copil! când după ce trecură porțile „Al mare” îi lăsa. — atunci buzunarele înce îngroșară, — iar mâna ce-l strângea inima, lo strângea mai tare ca niciodată... Parisul nu-i mai părea acelaș. Cei ce treceau îi priveau cu asprime ca și când ar fi știut de unde venea. Cuvântul „spion”, îl auzea în zgomotul roților, ca și în bătaia tobelor ce exersau de-alungul canalului...

În sfârșit ajunse acasă! Cu totul fericit că tată-său nu se întorsese încă, se urcă în odaia lor ca să ascundă sub pernă pagalele ce-l împovărau atât!

Niciodată tata Stenne, nu fusese atât de bun, atât de vesel ca în seara cea, când se întorsese. Se primiseră vești din provincie: afacerile țării mergeau mai bine. Tot mână când, fostul soldat își privea pușca atârnată pe perete, și, cu plăcutul său surâs zicea copilului:

A. S. R. Principele Friedrich de Prusia

„Hei, biete! cum te-ai mai bate cu prusienii, de-ai fi mai mare!”

Pe la opt ceasuri se auzi tunul. „Asta-i Aubervillers.. se bat la Bourget” — zise bătrânul care cunoștea toate forturile. Micul Stenne deveni palid și pretextând o obosală mare se duse să se culce; dar nu dormi. Tunul bubuia mereu. Iși închipuia „franc-tirorii” ajungând de cu noaptea pentru a surprinde pe prusieni și căzând ei înșiși în cursă. Iși amintea pe sergentul care-l surăse, îl vedea întins colo, jos, în zăpadă. — și câți alți ca el încă!...

Prețul acestui sânge se ascundea colo, sub perna sa, — și era el, el fiul d-lui Stenne, fiul unui soldat... Lacrămile îl înăbușau. În odaia de a-lături auzia pe tatăl său umbilând, deschizând fereastra. Jos, pe uliță suna adunarea; un batalion de mobili se numerota pentru plecare. Desigur, era o adevărată bătălie. Nenorocitul nu-și putea stăpâni un hot de plâns.

„Ce ai?” zise tata Stenne intrând, trănd.

Copilul nu mai putea sărni din pat, și se aruncă la picioarele tatălui său. În mișcarea pe care o făcu, piesele se rostogoliră la pământ.

„Ce-i asta? Ai furat!” — zise bătrânul tremurând.

Atunci, într-o răsuflare, micul Stenne îi povesti că se dusesse la prusieni și ceea ce făcuse. Pe măsură ce vorbea, își simțea inima mai liberă și se usura învinuindu-se... Tata Stenne îl ascultă cu o figură teribilă... Când se isprăvi, își ascunse capul în mâini, și plânse.

„Tată, tată...” vru să zică copilul.

„Asta-i tot?” întrebă el.

Micul Stenne făcu semn că era tot. Bătrânul își luă pușca, cartușiera, și pormând paraletu în buzunar:

„Bun. — zise el — mă duc să le dau înapoi!”

Și fără a adăoga un cuvânt, fără măcar să-și întoarcă capul, — coborâ și se amestecă printre mobili cără plecau în noaptea.

De atunci n'a mai fost văzut niciodată.

Trad. de C. Marcovici

CÂNTEC

Incase strada luna
cu lumina ei albastră
când, oftând, ca totdeauna
ți-am trecut pe la fereastră.

Nemişcatele perdute
strălucind în noaptea clară
mule-ai stat durarii mele
și-am să trec la noaptea iară...

Dar sunt trist, căci o scrisoare
dulce ce ți-am scris aseară
și în care-am pus o floare
nu mai știu s'o scriu azi iară.

Și azi noaptea, cine știe
prin ce locuri a dus vântul
albii fluturi de hârtie
cari acopereau pământul...

N. Mihail.

Săptămâna artistică

Expoziția pictorului Teisanu. — Violonistul Kocian. — Simfonicele extraordinare.

În locul expoziției de artă «Costineana», de lângă noul teatru «Comedia», s'a deschis de curând o expoziție a pictorului Mihail Teisanu.

Cunoscut publicului amator de artă și cunoscătorilor, din admirabilele nuduri expuse în cele din urmă «Salone oficiale», Teisanu se prezintă întâia oară cu o expoziție personală.

Spre cinstea artistului, foarte tânăr, trebuie recunoscut din capul locului că această expoziție nu are nimic de-a face cu obișnuitele bazauri de pânze, puse de-avalma, fără nici un gust, fără nici un pic de valoare.

A. S. R. Principele Friedrich de Prusia, întorcându-se din Bulgaria, a fost zilele trecute oaspetele Familiei noastre regale

Cu un număr restrâns de lucrări se prezintă Teisanu, însă toate te izbesc prin neconținută și adâncă grije cu care sunt lucrate, tratate cu îndemânările de procedee ale unui artist consumat.

Iată de ce te surprinde și te cucerește artistul acesta cu toate lucrările lui, în care simți adâncă înțelegere a naturii și trebuința adâncă de a realiza ceea ce e cu adevărat frumos.

Atmosfera aceasta de frumos o deșteaptă chiar și aplecându-se nuduri mici și mari, adevărate ode închinare frumuseții eterne a corpului femeesc. Și stăpânit de farmecul eleganței din salon în care sunt atâtea lucrări de mare valoare, cu greu să mai cugești la vre-o altă expoziție de tablouri, chiar când e vorba de una generală, în care nu dai de nici o personalitate artistică definită.

Expoziția lui Teisanu cu drept cuvânt este privită ca un adevărat eveniment artistic al anului și cea mai mare parte din lucrările lui au și fost luate de amatorii de artă cari nu pot să se întâlnească adeseori cu o expoziție atât de bine alcătuită.

Într-un concert, dat la Ateneu în fața unei săli de umplută, a apărut un violonist, care dacă nu-i celebru, în curând îl paște și pe el soarta lui Kubelik: vagon special, negrii, secretari, etc.

E vorba de Iaroslav Kocian, un tânăr violonist stăpân pe o diabolică mecanică a instrumentului și totdeauna mai stăpânit ca alții de adâncul înțeles al paginilor de muzicalitatea ce nu poate fi concepută decât de interpretii mari.

În Lalo, Bach, Wieniawsky—violonistul a uimit prin puritatea și amplexarea sunetului, prin căldura frasiții și prin extraordinara putere de a reda cantabilul așa cum nu prea ai ocazie să auzi, mai ales pe violonistii inclinați spre virtuosism.

Una din inovațiile realizate de «Orchestra oficială» în audițiile ei este și introducerea audițiilor simfonice cu concursul celebrităților străine, sau

cum li s'a zis simfonice extraordinare.

Extraordinare fiindcă se dau cu concursuri extraordinare și mai ales fiindcă sunt plătite extraordinar.

Însă, dacă în aceste concerte ne-a fost dat să pretuim talentul unui excelent violonist ca Szigetti, și arta cântului marelui tenor Van-Dyk, nu-i mai puțin adevărat că nu putem primi cu aceiași dragoste și pe o reputată pianistă Germaine Schnitzler, care, fie zis în trecut, o fi renumită prin talentul cu care bate și niciodată prin cine știe ce subtilitate de sunet sau vre-o putere de interpretare!

Ar trebui să se aleagă cu mai multă grijă interpretii străini aduși aici ca un fel de «deus ex machina» și purtați cu un târâhoi de reclamă ce trebuie să-i facă să rădă grozav de năvitatea celor ce se închină la ei ca la idoli.

Ce naiba, nu suntem în Africa puțin cunoscută!

Musicus.

LITERATURA JAPONEZĂ

OLIA
de MATSUOKO

Într-o vreme trăia un cărbunar numit Heizi în satul Onogawa, aproape de Hageiama-toge la frontiera ținutului Echigo. În fiecare zi el se urca sus pe munte și muncea cu multă sârguință pentru a se înavuți, dar nevoia nu-l lăsa. Într-o zi se urcă pe cărărușa de pe munte, acoperită cu frunze; din întâmplare ceva îi rosese degetul cel gros de la piciorul stâng. Fiindcă rosătura îl durea prea mult, rupse degetul dintre lovitura de băț.

Pe cărărușa de pe munte cărbunarul găsi un șarpe lung de doi funți și lucitor ca aurul. Heizi se înfricoșă dar îl privi cu multă atenție în cât îl găsi că face parte dintr-o specie de serpi numiți bogati. Cu ocazia aceasta acesta își prădiști își analiză de o ve-

che tradiție care povestea prin vecime că, dacă cineva ar muia un șarpe-bogat în sake (vin de orez) timp de 3 ani și-și va mânca carnea pe ascuns de alții se va înavuți cu siguranță. Amintirea aceasta îl înveseli și-l făcu să-și rotească privirea prin jurul său de frică ca nu cumva să fie cineva pe lângă el; întâmplarea făcu ca să nu fie nimeni prin apropiere. Îl luă binisor într-o basma, întorcându-se acasă după sfârșitul muncii. Când se întoarse acasă, porunci soției sale să cumpere o sticlă cu sake. Fiindcă până atunci el nu cumpăraseră nici chiar o ceașcă de sake, soția lui numită Olia, intrigată, îl întrebă de cauza care-l face să cumpere sake, el însă nu-i răspunse nici un cuvânt și ceva mai mult, a doua zi în zorii zilei puse în sertar ceva ce se asemăna unei sticle, pe care o acoperi cu o basma înainte de a pleca de acasă, porunci apoi serios soției sale ca în lipsa lui să nu cumva să deschidă sertarul și nici să spuie cuiva ceva. Se înțelege, în sticlă era carnea de șarpe muiat în sake. El se bucura, gândindu-se că dacă o putere va ascunde carnea, chiar și de soția lui desigur peste trei ani se va înavuți. Olia curioasă din fire, nu putu să păstreze secretul soțului ei.

În sfârșit, liniștită, desfăcu legătura deși se gândi că fapta sa nu e tocmai bună. Hei, da ce-o fi asta! În legătură era o sticlă mică în care se zărea a fi pusă vre-un fel de carne foarte gustoasă. Olia nu știa ce fel de carne era, dar o văzu că era roșie și grasă în cât îi deschise poarta. Când o destupă, mirosul cărnei îi ajușe până la nas. Scoase din sticlă carnea și o mâncă. Carnea muiată în sake, deși numai de o noapte, totuși era fermentată; după ce o mâncă, Olia se simți parcă mai plină de viață, dar în același timp simți și o sete nestinsă. Alergă fuga în bucătărie și bău o groază de apă, dar setea nu i se mai potolea. Uscăciunea se împrăștiă din ce în ce în tot corpul și simțea că parcă se stingea din cauza asta. Iși băga degetele pe gât de durere, se scărpină, își hura apă pe gât, dar uscăciunea nu-i mai dispărea. Și fugi sărmana din casa ei fără voce. Întâmplarea aceasta se petrecea pe la orele 9 după amiază, când un soare de toamnă apunea lăsându-și razele lui lucitoare în zigzaguri asupra satului. Olia alerga ca o nebună prin câmpiile pline de orez a căror frunze și vârfuri se scuturau de vânt. Ajunse în sfârșit pe malul râului Tenno care curgea pe lângă pădurea unde se afla capela sătenilor! Încercă să se arunce în apă dar malul ei era așa de înalt și mai era acoperit și cu bambuși; — era un stușiș des de tot în cât cu multă trudă putea cineva străbate prin el; apa era așa de adâncă și curgea de o culoare așa de albăstrie și era așa de repede încât credea că e sub ea trăește vre-un drac. Nimeni nu putea privi în ea fără groază, dar în ochii ei nu putea pătrunde acea groază. Era așa de chinată de sete că nu putu să se înfricoșeze. Fără să se mai gândească, Olia se împinse cu putere prin mijlocul stușișului des, aruncându-se în apă. Un plescăit ușor se auzi din apă și corpul ei alunecă în adâncime, iar după câte-va minute apărea subit la suprafață, departe de locul unde se asvârțise. Olia se sbătea nebușește iar undele o duse departe, departe de tot.

Tomogoro, fiul Oliei, era de 7 ani pe vremea aceea, și întorcându-se acasă de la joc și negăsind pe mama lui, plângea întrebând de ea prin vecini. Vecinii îi spuneau că cu câteva clipe mai înainte fugea ca o nebună spre pădure unde era capela satului. Tomogoro alergă repede spre pădure strigând numele ei, și în sfârșit când ajunse pe malul râului, auzi că cineva îl strigă pe nume. Tomogoro se duse în partea aceea, de unde venea vocea, gândindu-se că poate îl striga mama lui. Când ajunse pe malul acoperit de stușiș — care se

numea Kamagafci — de odată se întinse cerul și o furtună violentă se deslănțuî începând apoi un ropot de ploaie, însoțită de tunete și fulgere. Tomogoro plângea uluit de groază, apoi din nou anzi o voce care-l chema pe nume. Privind spre râu, văzu, ah! Doamne! pe mama lui săltându-se, aproape înecat, care încontinuu își striga fiul; „O! Tomogoro, Tomogoro meu!” Dar, ah, vai! cum o să-i poată veni în ajutor un copilăș de șapte ani? Copilul plângea văcărindu-se pe mal, iar mama lui se șbatea în apă. Vocea ei se slăbea din ce în ce; ochii îi sclipeau și gura i se mărise; părul ei lung atârna dealungul obrazilor și în sfârșit, în sfârșit se săngera ca și a șarpelui.

Tomogoro, părăsit de mama lui, care se prefăcuse în șarpe, alergă repede acasă îndurerat amar. Când ajunse acasă tocmai în acel moment sosi și tatăl său de la munte; copilul îi eși în cale plângând, spunându-i tot ce văzuse și auzise. Lovit de groază la gândul că Oia poate mâncașe carnea muiată în sake, tatăl său trase sertarul în care pusese sticla cu carne. Cum se gândise așa se și întâmplase; carnea nu mai era! Ah, doamne! cum o să mai fiu...! Tipa frământându-se dar era prea târziu. Oia deja se înecase și se prefăcuse în șarpe. De aceea Heizi, soțul Oiei, vorbea plângând sătenilor, cum și ce fel soția lui se prefăcuse în șarpe. Ah! ce groază era pe săteni! Unii ziceau să nu le mai permită să stea în sat, căci ei sunt soțul și fiul femeii prefăcută în șarpe. Așa că în noaptea următoare sătenii au înecat pe soțul și pe fiul Oiei în râul Terma, scăpându-se astfel de ei. Se zice că vaețele lor în plânsese au durat trei zile și trei nopți de când țărani i-au înecat în undele spumegoașe ale apei. Dar de atunci timp de 15 ani nu se mai întâmplă nimic neobișnuit în sat.

Într-o seară de toamnă, după 10 ani, un orb cu numele Sanoici, cu născut de îndemânarea lui în arta muziciei, trecea pe drumul acoperit cu foile copacilor de pe munte, sufla de vântul toamnei. Pe atunci razele soarelui se lăsa departe de munte, când orbul scose pe piscul lui, rezemându-se în baston, suflat de vântul trist al serei.

Noaptea domnea pretutindeni și vântul adia lin. Ca să se scoboare orbul de pe munte îi venea greu. Din fericire găsi capela în care se hotărî să se adăpostească în timpul nopții. Capela se ruinase din cauza vântului și ploaiei și nimeni nu mai îngrijea de ea. Se lungi apoi dealungul rogojinei culcându-se din cauza ostănelii. Dormi adânc, ca și mort. Din cauza unui vânt trist ce sufla pe muntele pe care nu se zărea nici o casă, se deșteptă din somn și se simți înghețat. Strănută în două rânduri strigând „Ah! ce frig im! ei!” se căsni să adoarmă din nou dar nu putu de loc. Noaptea era tristă și rece. Simți o intristare care-l făcea să plângă. Așa că orbul își luă instrumentul și cântă Shamisen, cântecul pe care-l știa mai bine.

Fiindcă în capelă și pe munte domnea o tăcere profundă în timpul nopții și fiindcă muzicantul era prea îndemănatic, sunetele delicate ale cântului vibrau pe întreg muntele, așa că zeii munților și ai văilor rămase fermecați. Atunci se auzi un glas de femeie, în dosul tristei capele. Vocea producea un ecou infricșetor.

„Ah! ce plăcut e!”

Auzind Sanoici aceasta, rămase foarte surprins. Ce se întâmplase în noaptea adâncă și tăcută? Ah! ce se întâmplase în capelă, în care nimeni nu mai era, afară de el? Gândindu-se astfel se pregăti să asculte mai departe. Din nou se auzea glasul acelei zămbitor, prin care în fantazia lui întrezărea o femeie tânără. Se simțea cam îngrijit dar întrebă cu curaj din nou: „D-nă, bine-voeste și spune-mi, cine ești?” Tânăra femeie ceru ertare orbului că rase fiind o femeie în muzicant, că

foarte frumoasă. Din cauza răspunsului ei, orbul începu din nou să cânte. Cântecul fu continuat pe delicata lui melodie că parca era cântat de o zeită. Când cântecul ajunse la secua unde Kuzuno-ha pleacă departe de fiul ei, tânăra femeie zise deodată: „Deja am auzit; te rog încetează!” orbul spuse că cântul e mult mai interesant acum, dar femeia îi ceru să înceteze din cauza jalei și plânse simpatizând cu Kuzuno-ha. Gândindu-se că în inimă tinerei femei ar exista vre-o măhnire orbul îi ceru să-i spue cauza și apoi va înceta. Așa că femeia îi spuse de la început până la sfârșit to numai despre Oia care mâncașe carnea. Cât sunt de disprețuți sătenii care au ucis pe soțul și pe fiul ei iubit, fără a avea măcar o vină. Aceasta mă va înveseli numai pe mine când îi voi ucide pe tot. Prefăcându-mă în șarpe voi înconjura de 7 ori acest munte. Mi-am pus de gând să aduc la ploaie furtunoasă și peste 20 de zile voi prăbuși muntele asupra satului și îl voi îneca. D-ta nu ești acela contra căruia am intenția a mă răzuna. Pleacă din sat cel mult peste 20 de zile. Această mărțurisire îți-o fac numai d-tale care ești bun, dar să nu cumva să spui sătenilor. Dacă vei vorbi, viața îți vor pierde-o. Vorbind astfel tânăra femeie dispăru ca un fum. Părăsit de femeie, orbul începu să viseze.

Îndată ce se lumină de ziua orbul se duse repede în sat și spuse tot ce auzise în timpul nopții. După mai multe sfaturi sătenii chemă pe tot ferial din sat și făcură cue mari cu care legară muntele pe care Oia era să-l înconjure de 7 ori. Din aceea noaptea începu o ploaie furioasă care întinse tot satul și bătu un vânt grozav timp de trei zile și trei nopți încontinuu. Măntuiește în Sanoici satul putu să se măntuieșcă de un așa mare pericol; dar răul cel mare fu că bietul Sanoici se expuse singur. El fu ucis de Oia, iar corpul lui cîmpărit din cauză că nu-și păstrase secretul. Crăcile copacilor au fost smulse și frunzele de iarbă rămăseră fără duh în el. Pe muntele desfăcut în dezordine, stău lungite ici colea oasele șarpelui.

Sătenii supranumi muntele acela Oia și se închinau ca să nu se mai întâmple nimic în capela în care se repauzează sufletul ei.

din Esperanto
de **Miluță Simion**

Convorbiri științifice

O călătorie științifică la Tenerife

Cine nu ar voi să călătorească în țările calde, atunci când în țara lui iarna a pus stăpânire, cu vântul ei rece, cu zăpada ce acoperă totul? Dacă nu putem să ne ducem în țările îndepărtate, cel puțin călătorim cu mintea. Descrierile țărilor exotice, fotografiile ale localităților din acele țări sunt în prezent nenumerate.

Zilele trecute, pe când afară viscolea, am făcut o călătorie departe, foarte departe, tocmai pe o insulă din Atlantic, pe care palmierii se înalță, mândri și maiestosi. Am citit „Impressions et observations dans un voyage à Tenerife”, de Jean Mascart, un distins astronom de la observatorul din Paris.

D. Jean Mascart voia să observe cometa Halley, de la o altitudine mai înaltă, dintr-o localitate unde cerul e mai curat. A ales insula Tenerife, de oarece în acea localitate mergeau și mai mulți învățați germani și englezi, pentru a face experiențe asupra circulațiunii sângelui, a respirațiunii, a insolațiunii, etc.

În Aprilie 1910, au sosit la Tenerife. Humboldt spunea că a vizitat întreaga lume, dar nicăieri nu a văzut priveliști mai pitorești ca în această insulă. În mijlocul insulei se află un munte înalt de aproape 4000 de metri. J. s. ține poalele lui și coas-

ta mării, de jur împrejurul muntelui, vegetația e tropicală, pădurile sunt dese, mușchii și fegere pretutindeni, arborii imenși, cu crengile până la pământ. Intrunel pe părți, spune d. Mascart, și se pare că te afli într-un colț rupt din raș Lunăna o blajină, ca trecută prin spă; privești ea de neuitat... La câțiva kilometri de Oceanul, ce se întinde cât vezi cu ochii și care e când liniștit, întins, ca luciul oglinzei, când turburat, aruncând valuri ce se sparg în spume de stânci.

Dar învățații noștri, deși se aflau într-o țară din povești, nu la poalele munților au rămas, ci s'au urcat cât mai sus, aproape de vârf, unde au început experiențele lor, ce sunt descrise și ele în scrierea d-lui Mascart. D-șă s'a urcat și mai sus căci voia să-și instaleze luneta la o altitudine cât mai înaltă.

Acolo sus însă totul era schimbat, vegetația nu mai lasă nici urme și d. Mascart a avut grije să fotografieze ultimul pom ce l'a întâlnit pe urcușul muntelui. Aerul perfect uscat, provoca scorificarea mâinilor și a feței, dând naștere la adevărate răni dureroase, nămile crăpau ceea ce da loc la dureri, neliniștite. D. Mascart a înfruntat însă totul, și-a făcut observațiile astronomice și a-fără de numeroasele fotografii de locuri încântătoare, scrierea sa mai conține și multe fotografii ale cometei Halley și deseneuri ale planetei Jupiter.

Ca oricare francez cult, d. Mascart are darul de a scrie clar, în imagini frumoase, cari te fac să ai înaintea ochilor privilegiile descrise. Eu unul am recitit-o și merită să o citească oricine, care înbește natura cea bogată și minunată.

Victor Anestin.

CARMEN SYLVA

INSULA ȘERPILOR

A fost odată un poet roman pe care îl chema Ovidiu. El a scris multe istorii frumoase, și astăzi încă, peste 1800 de ani, oamenii găsesc plăcere citind ce a scris el, și până și în școli învață copiii să-l priceapă. De-oarece Ovidiu trăia pe vremea împăratului August, se obișnuise cu bogăția și cu luxul. El era bogat și foarte admirat, și scria într-o limbă senină „Metamorfozele” sale. Nimeni nu știe cam ce a putut să se întâmple, sau cu ce a suferit pe împărat; atât se știe numai, că a fost exilat într-o țară, căreia îi zicea pe vremea aceea Moesia; țara asta de atunci încoace a fost în stăpânire multor domni, până ce a ajuns în stăpânirea Turcilor, sub numele de Dobrogea. Dar regele Carol al României trecu Dunărea și o luă dela Turci, după ce-i bătu.

În Dobrogea e un oraș, care se cheamă Kustendje, sau Constanța, dar pe vremea Romanilor se cheamă Tomi. Acolo fu trimis Ovidiu în exil, foarte departe de Roma cea bogată, într-un loc pustiu pe țărmul mării Negre, unde nu cunoștea un suflet măcar, ha unde nici oamenii nu prea erau, ci numai nisip și mlaștine se întindeau cât vedea cu ochii. Pe lângă aceasta și marea își rostogolea valurile într-o vecinică monotonie și era așa de întinsecă și de posomorâtă, de parcă nu se oglindea cerul într'ansa. Mai erau și niște viscole de nici nu bănuise Romanul că sună pe lumea asta undeva, iar vara o arșiță de soare de și se r. ca gura.

În locul unde se află astăzi mărețul otel european, „Carol”, și unde se plimbă de colo până colo femeii frumoase gălăte, ascultând muzică militară care cântă, ca în toate locurile de băi, pe acolo umbra bietul Ovidiu singur și trist.

Nimic nu-i înveselea ochii; împrejur numai colibe făcute din pământ galben amestecat cu piet și ici și

lo care un pom singuratic care în întindecă crăcile ascate peste o mlaștină de mirosca urât, și cântec oamenii oacheși tare a căror limbă nu o înțelegea. Izvoare cu apă limpede nu prea erau multe și foarte exilat învățase să prefăcească groasă-pătă mai mult decât prefăce mai înainte cele mai alese vinuri din pivnița sa.

Românii cari se mai aflau pe acolo, erau oameni pe cari încoace nu i-ar fi onorat cu o vorbă să se o privire, slujbași cari erau învățaiți de fur și osândiți, și de seară, că nici n'ar fi putut s'o ducă acolo și că ar fi murit de mare măhnire dacă n'ar fi avut o mângâiere. Ori ce om trebuie să aibă o mângâiere pe lumea aceasta, măcar de ar fi numai o culgere de fluturi sau de peceți, o floare la fostastră, o pasăre, un câine, un șoricel ori un pășăjen.

Ovidiu avea un șarpe mic, deșă de tot care stă într-una încolăcit pe gâtul său, de brațul său și ai cărei ochi mici îi povesteau minuni.

Au spus că el scrisese „Metamorfozele”; după părerea lui șarpele a acela era vre-o metamorfoză, vre-o schimbare, poate vre-o prințesă fecetemată, o exilată ca și dânsul, și sta ceasuri întregi să se gândească de unde venise prințesa, cât de frumoasă trebuie să fi fost și ce măritocică era mica, luctoarea Colubă, cum îi zicea el. Într-o zi pe când gândurile lui călătoreau astfel, se uită țintă spre mare, până ce i se deschisă ochii și căzu într-un șarpe dulce. Atunci visă un vis minunat. Visă că Șarpele lui căpătase glas și înemese și îi șoptea blând la ureche:

Aide, ai, vino cu mine la înșă, dela gura Dunării, căreia îi zicea insula Șerpilor, și acolo să vezi ce tainoroze!

Se deșteptă.

Șarpele stă liniștit în jurul gâtului său, parca n'ar fi spus nimic. Adormi iar și Colubă îi șopti iar:

Ai cu mine, că n'ar să te cășă. De astă dată însă se deșteptă numai când zicea Colubă cele din urmă cuvinte și când se nita la el ca așa băgare de seamă, cu o privire așa de pătrunzătoare, încât Ovidiu se gândi:

De ce să nu mă duc să văd insula Șerpilor? Mai urât ca aici n'ar să fie, și o să fie o schimbare în viața mea, aceea în care nici o schimbare nu se mai întâmplă; și dacă o să mă mânănce șarpe, măc m'ănca și asta e; atunci scap de nenorocirea care mă doboară.

Luă o limbă cu văslăși buni, luă de ale mănecare pentru câteva zile și porni pe mare. Ajunse cu greutate la insulă, de-oarece Marea Neagră e mai rea cu mult de cât Oceanul cel mare, căci așa se întâmplă în totdeauna: oamenii cei mici sunt mult mai supărăcioși și mai ciudați decât cei mari și tari, cari nu se infurie așa iute și sunt mai răbdători și mai mărinimoși.

Poetul cel melancolic fu aproape să fie pedepsit că vroise să moară; era să fie prins cu vorba. Dar marinarii nu erau sătui de viață ca el, și luptară cu elementul sălbatic, săpărați de această călătorie.

— Ce de caznă pentru un osucor plin cu dihanii otrăvite! bonabineau ei.

— Și se nita încruntați la poet, care mai mai era să se întoarcă, de teamă să nu se răsoale văslăși, dacă nu simțea, de câteori vrea să se întoarcă, că-l strânge șearpele ușer, tot îmboldindu-l să stăruieșcă a merge înainte. Simți de mai multe ori, chiar cum bătea din codiță cu nerăbdare și cum își întindea capul înainte și cu băgare de seamă tot în partea aceia mereu.

— Iacă și ostrovul mormăiră în sfârșit văslăși!

— Unde e? întrebă Ovidiu; căci nu vedea nimic.

— Colo unde e bucățica aia de pământ, ala e ostrovul!

— Poetul n'ar prea plăcu când

văzu bucăţica de nisip cu nişte leasă rară, dar mai mult din pricina su-părării văstăşilor decât din pricina puțin atrăgătoarei privelişti. Căci lui i se părea peste tot pe acolo cam tot atât de urât, astfel încât nu-l păsa de era niţel mai urât; searpele începuse să joace cum trebură, de parcă înnebunise de bucurie, şi lui îi făcu plăcere să văzu ce multumită era singura fiidă, care îi era scumpă.

Când puse piciorul la pământ, duse mâna la gât. Nu mai simţi nimic. Colubra lui plecase. Plin de înfrustrare se gândi: „Va se zice voi! să vii la insulă, numai ca să mă părăseşti. Doar nu erai om, ca să faci ca ei!”

Povni înfrustat pe nisipul adânc, după ce făgădui văstăşilor că se va întoarce curând; vru să le caute apă, lor le plăcu mai mult vinul pe care îl luaseră cu dânsii şi nu trecu mult şi toţi zăceau dormind beţi morţi.

Ovidiu se depărtă oftând.

— Acum am pierdut tot, cugetă el.

Şi pentru că nici un suflet nu-l vedea nu-l fu ruşine şi plânse...

Lacrimile lui să fi lăsat aşa, or soarele îl orbea? Poate că i se suise sângele la cap?... Îşi ştersese de mai mult ori fruntea şi închise ochii şi îi deschise iarăşi, dar de câteori îi deschidea tot mai mult se mira, căci înaintea lui se ivise o adevărată grădina fermecată, cu pomii umbroşi, cu fontani cari săreau în sus, cu iar-bă deasă frumoasă, cu un covor de maci şi de „nu mă uita” printre ale căror foi delicate păreau că trec razele soarelui. Trepte de marmură se coborau în jos până la mare; drumuri curate se întindeau printre şi-rurile de trandafiri şi de mirt. Pe platani şi castani se legănau pasă-rii cele mai rare şi cântau cântece mai frumoase de ale privighetorilor celor mai bune. Micuţelele şi rozeta îşi răspândeau mirosul la picioarele poezului. În vreme ce liliacul şi ias-sonia îi mângăiau fruntea. Bietul om înguratic se credea dus într-una din cele mai frumoase grădini ale Romei, şi așa îi bătea inima de bu-

curie încât parcă ameninţa să-şi sa-ră din loc. Dar ce încercă când văzu de odată nişte forme minunate de feie cari se strecurau printre copaci şi alunecau pe d'asupra ierbei îm-brăţişându-se într-o sălbatică fericie-re, pe urmă se prindeau una de alta, se jucau legănându-se printre crăci-le lungi ale răsurilor; se scoborau pe treptele de marmură până în mare unde se scaldau, şi se stropeau una pe alta cu apă.

Îşi vedea plimbându-se matrone, pe care i se părea că le cunoaşte îmbrăcate cu haine lungi, cu văluri albe şi colo bărbaţi în togă şi man-tie, care păreau că vorbesc între dânsii cu aprindere despre afacerile publice, tocmai ca în Forum la Ro-ma. Dar mai înainte de a se fi pu-tut apropia de dânsii, îi eşi înainte alergând o fată încântătoare, îi de-feră din cap cu încredere într'un chip familiar, îl luă de mână şi îi zise:

— Nu mă cunoşti sub forma acea-
sta? Sunt Colubra ta. Vino cu noi
ne să-ţi arăt tot.

(Va urma).

DE CE MI-ADUCI...

*De ce mi-ai aduci petale-aprinse
În focul soarelui de Mai?
Nu sunt obraji tăi mai roşii
Ca trandafirii ce mi-i dai?*

*De ce mi-ai aduci crini ca zăpada
Legate în fire de aglică?
Nu sunt mai albe decât dânsii
A tale mâini subţiri şi mici?*

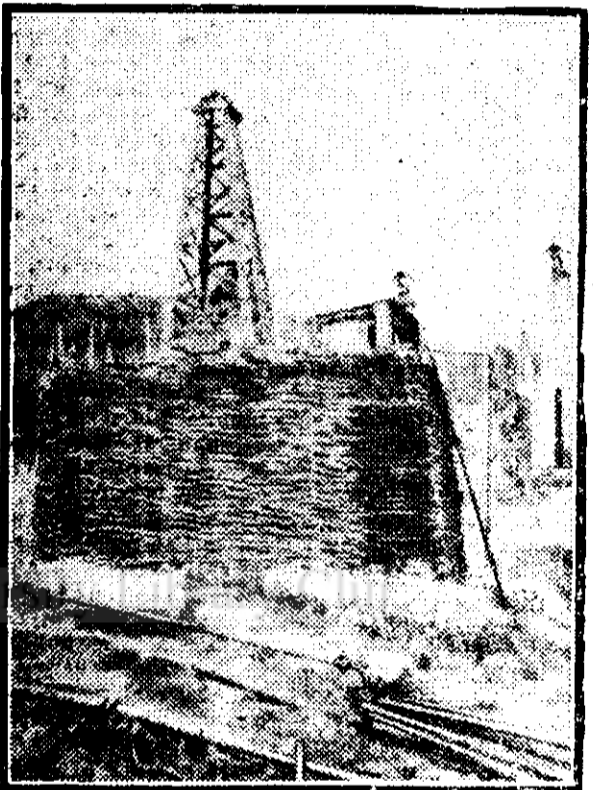
*Şi ce te face floră albăstre,
Zâmbind, de buze să-mi anini?
Nu s'ochii tăi decât cicoarea
Şi mai frumoşi şi mai senini?*

*Iar seara de ce-mi scuturi macii,
În veci să-ţi cad de dor străpuns?
Nu-ţi gura ta mai zvâpdiată,
Nu-ţi sunt ochii pradă în de-ajuns?*

P. Dănescu.

Localul gardiei palatului din Iaşi, în Sinaia

O sondă de petrol de la Cămpina

VIENA—BUCUREȘTI—CONSTANTINOPOL

Sub acest titlu a apărut zilele trecute în Frankfurt, lângă Main (Germania) o interesantă carte-ghid, al cărui autor este pastorul protestant, dr. Carl Schwarzlose din acel oraș, un

noastre Regale și al prea cucernicu-lui arhimandrit-mitrofor, starețul mănăstirii Sinaia, părintele Dionisie Simionescu, cu care are vechi legături de prietenie.

Biserica ortodoxă din Bușteni

distins-iloromân, cunoscut cititorilor ziarului «Universul» prin binesimțitul articol al său, publicat astă vară: «Carmen Sylva ca Regină».

Autorul acestui ghid a făcut o lungă călătorie de studii în România, în care prilej a fost oaspe binevenit la Curtea

Pastorul dr. Schwarzlose a văzut multe în călătoriile sale și impresiunile pe care le publică sunt de deosebit interes, mai cu seamă în ceea ce privește țara noastră de care a rămas foarte încântat. D-nea a luat personal numeroase vederi fotografice pe

unde a trecut, din care reproducem și noi următoarele:

Autorul face o frumoasă și interesantă descriere a călătoriei sale dela Predeal la Bușteni, Sinaia și București, reproducând și numeroase vederi fotografice din localitățile mai însemnate pe care le-a vizitat.

(Ghidul părintelui dr. Schwarzlose

elegant tipărit și broșat, cuprinde pe lângă 63 ilustrații și 8 hărți geografice, cari pot fi de mare folos călătorilor pe întreaga Viena-București-Constantinopol.

Se poate procura, pentru suma de 3 mărci, la firma M. Henschel din Frankfurt lângă Main (Germania).

C. Scurtu

Ilustrația noastră colorată

A. S. R. Prințul Carol ca tunar

Sâmbătă dimineața, 21 c., la orele 9 și jumătate, pe platoul dela Băneasa s'au executat trageri de război de iarnă de către două baterii din reg. 2 artilerie, comandate de d-nii căpitani Stoianovici și Săndulescu, sub comanda d-lui colonel D. Ilescu, comandantul regimentului unde A. S. R. Prințul Carol își face stagiul.

La orele 9 și un sfert a sosit pe platou d. colonel Ilescu, înconjurat de toți d-nii ofițeri ai regimentului, iar mai în urmă, în prima baterie, prințul Carol se afla pe primul tun în față. Imediat s'a comandat descălecare și punerea în baterie pentru tragere.

A. S. R. Prințul Carol, în prezența d-lui general Perticari, guvernorul său, general Gheorghiu, comandantul diviziei 4-a, a ofițerilor și a soldaților crucii din acel regiment, a făcut serviciul de ochitor iar după mai multe trageri a făcut serviciul de trăgător până ce s'a dat comanda de încetare.

În urmă prințul Carol, când a doua baterie a executat tragerile de tir, a urmărit cu binocul ținta un fel de căleau obuzele.

Prințul Carol a fost vizitat de ofițerii regimentului.

După aceea, Prințul Carol cu toți asistenții s'au dus pe câmp de artilerie să se examineze ținta.

D. locotenent Părcăbescu, ofițer de ordonanță al d-lui comandat al reg. 2 de artilerie, în tot timpul exercițiului a fost însărcinat cu transmiterea diferitelor ordine.

In numărul viitor
incepem publicarea ce-
lebrei scrieri a lui
CHATEAUBRIAND:
„RÉNÉ“

EDMOND ȘI JULES DE GONCOURT

SORA FILOMENA

TRADUCERE DE
MIHAIL NEGRU

— U R M A R E —

5

Frumoasă, zămbitoare și blândă ca o regină de douăzeci de ani, ea sprijină grațios deasupra globului pământesc un mic Isus, cu un colier de metali și de medalii, care pare să nu așteaptă altceva de cât să se joace cu micul sfânt Ioan.

Deasupra altarului, pe un fronton sculptat, se citește, scris cu litere mari albastre, pe o pictură de marmoră verde: *Arhiepiscopia prea fericitei și înuculatei Maici a Domnului, Maica celor Suferinzi. Altar privilegiat.*

D-na de Viry căzuse bolnavă de o boală care trebuia să o răpuie după un lung an de suferință.

Filomena căpătă de la surori încuviințarea de a se duce să se roage în fiecare Duminică la această capelă pentru „recomandarea bolnavilor”. Ea ședea la intrare, sprijinită de peretele acoperit cu plăci de marmoră albă, lângă inscripțiile de aur care puneau pe pereți aceste strigăți de recunoștință:

— *Marie!, 20 April 18...* — *Chemam pe Maria, și ea m'a mântuit!... O Marie! O, maica mea!*

Filomena rămânea ingenunchiată un ceas lung; și dintre toate aceste femei, mame, fiice, soții, surori de ale bolnavilor care se rugau de Fecioară ca de speranță, pe ea o recunoștea după ingenunchierea ei adâncă, după capul plecat, după spatele rotund, după umerii ridicați prin sprijinirea coatelor pe fundul scaunului, după rochia-și ale cărei cute drepte, căzându-i de la talie la pământ, se sfărâmau la ieșirea călăreților.

De la o vreme, sănătatea Filomenei se cam zdruncinase. Chipul ei aprins ca acela al unui copil care și-a isprăvit jocul, culorile frumoșilor ei obrăjori, se ștergeau. Roșul buzelor păru că pierde și luă tonuri violete. Ajunsesse palidă de tot. Măștile nu-i mai erau de-un roșu sănătos, și slăbeau.

O indispoziție generală, suferinți care-și schimbau locul în fiecare zi, îi dedeau încontinuu un simțământ dureros al tuturor părților corpului, conștiința și oboseala jocului laborios al organelor sale, al lucrării măței în ființa sa. Când se scula era ghățuță, slabă de o slăbiciune pe care n-o putea învinge; când suia scările sau când alerga avea lăță de inimă; trebuia să stea jos. Cea mai mică treabă îi cerea fortarea unei mari hotărâri, a unei isbânzi asupra sa însăși.

Fără voie se lăsa să cadă pradă unui fel de somnolență care, într-o legănare fără zguduiri, îi adormea voința gândurilor și a simțurilor.

Îi treceau prin cap și prin suflet idei vagi despre moarte. Îi vorbea mătușei sale de mormântul d-nei de Viry. Își aducea aminte de două tovarășe cari muriseră la vârsta pe care o avea ea și a căror amintire îi sta acum mereu înaintea.

Nu se gândea de fel să moară, dar se gândea la ceea ce vine în urmă morții; se gândea la ceea ce avea să rămână după ce va muri ea, se gândea cui are să-i lase cartea sa de rugăciuni, cui să-i rămână pozele, medalia ei de confirmare.

Când citea liturgia, degetele-i porneau singure întorcând foile la liturgia morților; erau în liturgia aceasta vorbe latinesci cari o atrăgeau cu ceva adânc și surd și al căror zgomot îl silabisea; nu chema de fel aceste închipuiri; se lăsa numai să lungece în mijlocul lor, se supunea lor ca unor glasuri de vânt.

Pentru că nici una din ideile acesteia nu apărea cu grozăvia cu care se înșirăzau bătrânii în rădăcinăți

în viață și cari nu se pot smulge din ea.

Filomena privea moartea fără să se răsvrătească, fără teamă, aproape fără grije. Dacă n-o chema deloc, nici nu se temea însă de ea. Era, dacă se poate spune așa ceva, cu totul obișnuită cu ea, și ar fi primit-o cu simțământul acela de deslipire și nepăsare de viață care se observă uneori la fete, la vremea în care ele devin femei.

Evlavia ei se aprindea din gândurile acestea. Devenea mai pălăzită, mai extatică. Se nutrea cu toate vorbele prin care Biserica face să apară înaintea ochilor moartea și neantul ei. Ea intra, nu fără o aspră plăcere, în aceste imagini, în aceste expresii, în aceste cuvinte de deliție, aruncate din loc în loc în cărțile de rugăciuni ca crucile de lemn negru dintr'un cimitir.

Dar dacă evlavia ei era mai vie, dispoziția ei nu mai era liniștită ca altă dată. Filomena, așa de blândă până atunci, era cuprinsă acum de supărări surde, de nerăbdări venite pe neașteptate. Se supăra până și pe Celina, și isbucnea în plânsese când Celina o întreba ce-are cu ea. În anumite zile îi era cu neputință să nu plângă.

Surorile nu mai vedeau acum la ea acea supunere pe care lo-o arăta se odinioară, acea grabă de-a face tot ce i se cerea. Acum îi era greață să spele vasele, să ajure la gătit, să facă serviciul la care le venea rândul tulpurii; și scârba aceasta a ei se manifesta prin răutăți și imbușurări. Se schimbase, devenise dezordonată cum nu mai fusese nici odată. Avea capricii aluz stomacului, gusturi ciudate și refuz de a i se împlini aceste gusturi o supăra: două luni de zile a chinat-o pe mătușa sa, să-i aducă un borcan de muștar pe care Liata bătrână-l tot uita mereu.

Se imbușură de o boală de ochi, un fel de oricior, care curând ajunse oftalmic.

Sora înșarcinată cu farmacia de unde se dedea doctorii omenilor sărmani o îngrijii pe Filomena; alți fiile însă nu-i făceau nimic: răd creștea.

Aunci se hotărâri să meargă pe Filomena la consultațiile gratuite pe cari le dădea în fiecare Joi d. Nélaton la școala de medicină. Și fiindcă ziua aceea ar fi fost o zi pierdută pentru sora care-ar fi însăși-o mătușă copilei fu însărcinată să se ducă cu ea în ziua aceea. Mătușa veni cu un ceas mai de vreme de cât o aștepta Filomena: voia să o ducă pe nepoata sa acasă să mănușe, să-i arate și d-iei Henry ce mare se făcuse.

Pe drum, copila nu vorbi cu mătușa-sa, atât fu de grăbită să ajungă mai iute. Mergea înainte, țărând după micul său pas înfrigurat pasul oboșit al bătrânei care se grăbea să ajungă.

În sfârșit ajunseră în stradă, apoi acasă, apoi pe scară și în urmă la ușa noului apartament închiriat de d. Henry după moartea mamei sale.

Când se deschise ușa, Filomena se repezi în urma mătușii sale. Ea voia să vadă tot, să se uite la tot: lucrul ăsta era nou; ăsta e de pe când era ca acasă și-l cunoștea; se ducea astfel de la un lucru la altul, atun-gând relicvele copilăriei sale, ori minunându-se de tot ceea ce era nou și surprinzător în eleganțele unui tânăr care-și alege mobila.

Inimă îi bătea nespus de tare când intra în odaia d-iei Henry, ținând în mână cu o șifală copilărească, un capăt al rochii mătușii sale.

D. Henry, într-o bluză largă albastră, cu gâtul de mătase roșie și cu pantaloni la fel, ședea în picioare

înaintea unei oglinzi sprijinite de clanța ferestrei; el se bărbierea, cu aerul ocupat și orgolios al bălatului de 20 de ani care se bărbiereste pentru a treia oară, și care, răsându-se, își ia ifose de bărbat.

— „Ah! zise el, e micuța ta...” și-și înălță capul spre a se rade de-desubtul bărbiei. „Mi-e barba așa de aspră... adăogă el, întorcându-se ras pe jumătate și ținând în aer briciul de baga; și urmă: „Ei, vezi, dar nu te-ai fi cunoscut Doamne fereste... te-ai făcut fată mare... Ești bucurioasă c'ai eșit, hai? Îți pare bine să stai o zi cu mătușa ta... Al dar bine zicî, ești bolnavă de ochi... Lasă-nu-i nimic... Să știi, să nu pui mâna...”

Apoi adresându-se către bătrână: „Nădăjduieste c'ai să-i dai să mă-nănce bine... Dar, ia ascultă, dă-mi ghetele cele de lac, fiindcă trebuie să ies...”

Când Filomena se napoe seara, la patru ceasuri, fu lăsată câteva minute în vorbitor, în timp ce mătușa explica surorii ordonanța doctorului și tratamentul de urmat.

Ziua posomorâtă încă de dimineață, începea să se ducă; și luminile ei reci albeau la perdelele ferestrei, aruncau reflecte stînse și făvă desene pe pereții văpsiți cu clei în cubarea ciocolatei, pe podelele despărțite de încălțăminte groasă a rudelor, pe lennii neted al scaunelor, pe tocul de paie al surorii supravegheătoare, pe marle dulap de nuc unde era strâns rufăria pe care personele din afară o dedeau fetelor din mănăstire să cârpească sau să marcheze.

Nimic nu se schimbase în vorbitor: aceeași lucră era la locul său obișnuit și cu toate acestea copilei nimic nu i se mai părea familiar. Cu alți ochi vedea acum portretele litografice ale maicilor superioare, în ramele lor de lemn pictate în negru; cu alți ochi vedea Fecioara de stearină de pe cămin, vasele de porțelan pe cari era scris cu litere de aur: *Maria*, și un carî ieșeau flori de spinișor de hărătie îngălbenită.

S'întreba ce s'o fi fiut acesti odăi și tulpur acestor obiecte, ce lucru pe care ea era obișnuită să-l vadă și pe care-l iubea.

Și, în acest vorbitor pe care-l privea mașinalicește și cărua pentru întâia oară îi vedea pusticitatea și goliciunea glacială, se simți deodată cuprinsă de un simțământ de părăsire, îndurerată și singură, ca în prima zi când intrase în mănăstire.

Celina, care o aștepta să vină, când o văzu în sări de gât, întrebând-o puțin de lucruri, de doctor, de ceea ce-i spusese, de ordonanță, Filomena se grăbi să-i răspundă în câteva cuvinte spre a-i vorbi mai repede de frumosul apartament în care intrase, de bucatăria mătușii-sale de unde se vedea pomii, de cabinetul în care mătușa-sa îi arătase că are să pună să lucreze când o feși din mănăstire.

Tot ce văzuse frumos, bogat, necunoscut, fascinant, revenea și se grăbidea în vorba ei și care treaua de emoție și radea amintindu-și. Era o grămădire nebulă care se înfrin-ga la ficce *chipă printr'o mângâiere*, printr'o sărutare, și care, fără să se sfârșească, alerga dela o imagine la alta, dela poveste la poveste, dela bonnetul încrețit pe care îl încercase mătușa-sa și până la bășica de săpun pe care d. Henry i-a pus-o pe obraz când a sărutat-o.

La sfârșit, Filomena făgă de seamă că Celina nu spune nimic, și că nu lua parte la fericirea ei.

„Filomeno, zise atunci Celina cu o seriozitate blândă, când ne-om culca diseară, nu vom retrage cu sufletul, vreme de un ceas, în mormântul lui Isus Christos: îi vom cere iubirea liniștei și a singurătății”.

La Filomena, atunci, se îndoi evlavia și îi crescu ardoarea. Dând rugăciunii toată vremea pe care o avea, ea prelungea înălțarea acesteia și ecoul launtric, păstrându-i mormurul în vremea lucrului, pe marginea buzelor sale și gândurile în fundul gândurilor sale.

În timpul recreațiilor, citea lucrări de edificare. Se spovedea și se împărtășea ori de câteori îi era îngăduită apropierea de sfintele daruri. La liturgia și la vecernia sfântului Laurent, avea reculegeri cari o îndepărtau dela cea mai mică distragere și o cufundau cu totul în Dumnezeu.

Avântul acesta dăinui aproape doi ani. Apoi i se păru că pătrunde într'însa o putere necunoscută pe care cu greu o putea stăpâni și care trebuia să o învingă. Pacea, voința și se pierdeau în turburări și temeri din care nu știa cum să se smulgă.

Când voia să se îndrepte spre Dumnezeu, nu mai găsea acea ușoară înclinație, acel drum drept, acea cămare blândă care o ducea spre el fără nicio sfortare. Prezența dumnezeiască nu mai era la ea de cât o idee; nu mai era o senzație. Filomena era și mai convinsă de ea, dar nu era mai pătrunsă.

Toată hrana sufletescă cea sprijinise până atunci se risipa de sine însuși și pierdea pentru dânsa dulceața-i înălțătoare. Credința ei nu mai avea nimic și suavități cari să smulgă din mijlocul amărăciunilor, din mijlocul melancoliilor, al nemulțumirilor, al nerăbdărilor, al turburărilor pline de neliniște în cari se zbătea conștiința sa.

Azcea ispitele apropiindu-se de ea; și ispitele acestea, pe cari odinioară, îndată ce i s'ar fi înfățișat, le ar fi respins numai cu sfortarea reflexivă, acum o stăpâneau ca o idee fixă: tot temându-se de ele, nu se putea sustrage obsesiunii lor.

În același timp, în mijlocul tuturor acestor răcirii și al tuturor acestor slăbiri, sufletul acesta fără de sprijin era chinat de imaginea unei perfecțiuni la care nu se putea aștepta dar spre care se avânta, ca în niște accese de frigur, prin tot felul de dorinți, de aspirații, de hotărâri, prin legăminte de reguli și căință.

Apoi, după ce obosea îmbătușind această fantomă de științea, recădea în neliniște și în neașteptare.

Se ridicau în ea răsvărțiri împotriva mortificărilor; supunera ei nu mai era o grabă; închipuirea ei era un chin; iar voința care-i mai rămăsesse era o voință din care i se părea că îndurarea s'a dus.

Astfel se slăcimea și se pierdea sufletul acesta care odinioară se cunoscutese absorbit cu totul de Dumnezeu și cu totul lăsat în voia lui.

Fiece zi trecută făcea să moară ceva într'însul și stingea vreo ardoare; fiece zi care trecea înălțarea această omorătoare boală a credinții pe care biserică o numește *surăte de roadă*, asemănând sufletele astfel bolnave cu un pământ sterp și lipsit de apă. Și cu cât se îmbolnăvea mai mult boalei cu cât se străduia mai mult să se vindece, cu cât se avânta mai mult spre acest ideal de perfecțiune pe care nu-l căutase de fel în ceasul sănătății și al repaosului sau cu atât suferea mai mult, cu atât găsea în adâncul său mai multă zbuciumare și mai multă turburare...

Nu mai îndoiata putea să pună capăt acestei lupte în care sărmana copilă se sfâșia cu propriile-i mâini, și Filomena încă nu se îndoiata. Se ruga însă, și nu era de fel mângâiată.

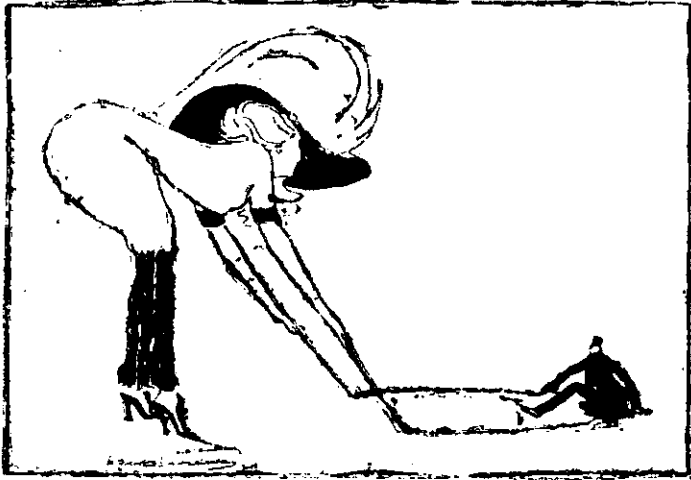
De ce care nu-i mai vorbeau și azi lucrurile cari-i vorbiseră odinioară? Adeseori venea cu înăstare spre cartea sa de rugăciuni, o sărmană carte îmbrăcată în meșină, cu un firisor de aur, cu o linie marmoree albastră și care semăna cu toate cărțile ieșite din atelierul lui Adrien Le Clerc, tipograful sfântului nostru părinte Papa și al mousenioului arhiepiscop al Parisului.

A se citi urmarea în „Universul Literar” care va apare Duminica viitoare

SAPTAMANA HAZLIE

DIABOLO

Cel mai diabolic joc femeesc

CUGETARI

de John Ruskin

Iubirea și hărnicia muncitorului ar trebui să fie mai mult prețuite de noi, decât chiar munca sa. Munca, nu poate fi altfel decât nedesăvârșită, pe când avântul și iubirea de-a lucra sunt reale și adânci.

Nimeni nu-și poate celi certifica-tul muncii, când el singur nu e muncitor; de oare-ce el nu știe ce-nseam-nă munca; nimeni nu-și poate judeca adevăratele pasiuni, când el singur nu are acele pasiuni; nimeni nu poate înțelege blândetea, când el însuș nu e blând; nimeni nu poate descrie mai bine greșelile și slăbiciunile ca-cterului, de cât acei cari au avut de luptat cu greșeli identice.

Vreți să fiți puternici? -- munciiți. Să fiți flămânzi? -- postiți. Să fiți fericiți? -- fiți miloși. Să fiți intelepți? -- observați și păteundeți.

Lucrurile cele mai frumoase în lume sunt cele mai fără de folos.

Fie-care talent și fie-care tendință a sufletului nostru sunt expuse în-tr-un anumit fel corupțiunii; și în om sau în lumea din afara există o putere, o forță a răului, care ca-ută să atragă măreția sufletului, flac-ăra vieții, purtând-o cu sine până în câmpul fără de margini -- al depravării. Cu cât mai frumoase și mai vii sunt acele talente și tendințe, cu atât mai îngrozitoare apare moar-tea -- ce pune capăt depravării.

Adevărata deosebire dintre om și om... dintre animal și animal. Este, că unul simte mai mult, decât celălalt. Dacă presupunem că noi oam-enii am fi niște căpușci, nu am mai avea o sensibilitate așa de mare; dacă am fi niște viermi, expuși în ori-ce clipă pericolului de a fi tăiați în două cu sapa, atunci poate că am avea prea multă simțire în noi, care nu ne-ar prinde bine de loc. Însă, noi fiind niște făpturi omenești, ne merge cum nici nu se poate mai bine. Da, noi suntem numai într-a-ltă umăr, într-o cămășă și niște cins-tre noastre corespunde perfect puter-ilor pasiunilor noastre.

Acela, ce dorește să ia înainte în viață, fără ca să știe ce-nseamnă ea, crede că în viață se cere a avea: cât mai multă caș, servitori și proprie-tăți; a câștiga cât mai multă glorie în lume și -- nimic mai mult, în su-fletul personalității. Numai acela, pă-șeste înainte în viață, a cărui inimă se mulădiază necontenit, al cărui sânge devine din ce în ce mai cald, a cărui inteligență crește în ascuți-ne și al cărui suflet intră în pacea vie a eului. Oamenii cari au această viață lăuntrică, sunt adevărații -- că-păuși și regi ai pământului, -- ei și numai ei.

Pasiunile unui om de seamă, a u-nui popor ales sunt măsurate, sigure și continue.

Nu există o putere mai mare de-cât aceea de a ajuta; o cinste mai mare decât a scăpa.

Trad. de Nicolae Mihail.

Știri și fapte

Distinsa societară a Teatrului Na-tional d-na Maria Cioculescu, a fost decorată cu „Bene-Merenti”.

Felicitările noastre sincere simpa-tice artiste.

Jean Richopin, poetul-academici-an, va vorbi la Ateneu despre: *La Legende Napoleonique, La chanson de Goeur și Le Chemineau.*

Pentru doamnele menagere
Recomandăm călduros
„Regina bucătăriei”

Un volum conținând rețete complete pentru ori-ce fel de mâncăr, pentru sănătoși și bol-navi.

Costul unui volum

1 LEU

La administrația ziarului „Universul”
Pentru provincie se adaugă 10
bani porto
Contra ramburs nu se expediază

GRATIS

și franco trimiț la cerere noul catalog No. 6 de Filme pentru cinematograf. În deposit filme de la 10 până la 1000 metri într-o bucată. Cinc trimițe:
Lei 3 primește franco 1 filmă «Habitocescu jandarm șirel», carte hazlie, lungi-ma de 20 metri.
Lei 3.50 primește franco 1 filmă «Ble-gescu trage la țintă», comedie, al casei Gaumont, lungime de 24 metri.
Lei 4.75 primește franco 1 filmă «Orasul Wisby», frumoasă vedere, lung. 30 m.
Lei 19.50 primește franco un program compus din următoarele 3 filme: 1 filmă «O vânătoare de urși», rară vedere, lung. 28 m.; 1 filmă «Debitocescu ordonanță», comedie, l. 42 m.; 1 filmă «Istima vaga-bondului», emoțională dramă, l. 85 m.
Lei 36.80 primește franco un program compus din următoarele 3 filme: 1 filmă «Watterloo», frumoasă vedere, lung. 34 m.; 1 filmă «Hapul lui Max», hazlie, lung. 75 m.; 1 filmă «Fiul lui Nelson», dramă, lung. 134 m.

Dați filme și cu chirie
E. A. Pacher, București, Bulevardul Eli-sabeta, No. 15 (sub Hotel Princiari).
Telefon 6130

UN CEAS GRATIS

Admirabil ceas Anker Rem.
DE AUR „GLORIA”
In loc de lei 98, numai lei 9

LANT ELEGANT LEI 2

cu 8 repace durabile, în greutate și cupace saritoare 10 rub. mers reg., gar. scrisă 3 ani

GARANȚIE PE 3 ANI

Numeri lei 9. -- Se trimite prin ramburs
La o comandă de 3 bucăți odată se trimite un ceas gratis
EXPORT. ARNOLD WEISS,
Wien 63 Postfach

Casă de Sănătate

SPECIALĂ PENTRU
BOALE DE FEMEII
-- SUB DIRECTIONA --
Doctorului I. KIRIAC
Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eforiei

SECTIE SEPARATA pentru BARBAȚI
(hemoroide, hernii, tumori, calculi vesicale, stricturi uretrale, etc.)

Strada Sf. Ionică 8, în dosul Teatrului Național
-- TELEFON 2196 --

Hartie Maculatură de vânzare la administrația ziarului „UNIVERSUL”.

Reclama e sufletul comerțului

VĂPSEA DE PĂR RAPID
GARANTAT ABSOLUT
REVĂTĂMĂTOARE

Văpșește imediat părul cărunt sau albit, în negru, brun, castaniu sau blond într-un mod atât de perfect și de natural în cât nu se cunoaște de loc că părul e văpșit. Întrebunțarea mai simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă văpșea de păr.

Prețul lei 2.50. La nemulțumire se restituie imediat costul.

BONBOANE ORIENTALE

Parfumează admirabil gura

și distrug ori-ce miros urât al gurii provenit din tutun, dinți stricați sau stomac deranjat.

Cuția 50 bani la drogerii și farmacii.
Observați marca Semituna cu stea, singure veritabile.

CREMA PUDRA SAPUN

FLORA

POMADA Capilogen (Apă de păr)

TUSEA cea mai rebelă, bronșite acute și cronice, tusea măgărească, vindecă sigur

Pectosin Steanu

Sticla lei 3. -- La drogerii și farmacii

Anemia (lipsa sângelui), clorosa, neurastenica, histeria, slăbiciunea generală, vindecă

Hemofer Steanu

recomandat de prof. dr. Baicluș, prof. dr. Leonte, prof. V. Negel, Iasi, și alții, ca unul din cele mai puternice recon-situante ale corpului slăbit. Sticla lei 4.

PURGEN

PURGATIV IDEAL
cu renume universal

De o eficacitate absolută sigură. Cuția cu 25 purgative lei 1.50. Observați ca fle-care pastilă să aibă inscripția: PURGEN-BAYER, stogorul veritabil.

DURERI REUMATICE

Nevralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți vindecă sigur

PASTILE

Nevralgine Jurist

Un flacon 2.50

La drogerii și farmacii

INAINȚĂȚI prin mandat poștal lei 1.90 (comi și veți primi pedant, discret, franco și recomandat cel mai util, mai interesant, mai instructiv și mai nou manual ce s'a publicat în limba română despre: *biro-cuștină, etichetă, partituri frumoase, manierele elegante, arta de a se face cinea plăcut în societate, compunerea de scrisori și cereți în căsătorie, limbajul florilor, felicitări pentru zilele onomastice, poezii pentru declamați în societăți, versuri și toast.* Cea mai nouă ediție. Comenziile se fac prin peșă numai la noi trimițându-ni se prețul de lei 1.90 exact pe adresa: Agenția de publicitate literară PRESSA, căsuța poștală 153, București. Aceasta ajunge.

Vă mai recomandăm asemenea cu stăruință a vă procura dela noi cartea de bucate cea mai nouă, mai practică, mai încercată, mai folositoare și în adevăr mai bună decât toate cărțile similare apărute până acum și care costă numai 2 lei. Conține 200 pagini și multe ilustrațiuni, învățând pe ori-cine bucătăria română, franceză și nemțească (bucate, prăjitură, dulcetură, conserve, licoururi, siropuri, etc., etc.). Prețul de două lei pr. mand. poșt. se expediază exact pe adresa de mai sus și primiți cartea franco și recomandată. *Trăieți din corpul ziarului acest enunț și pastrează-l!*

Căsar & Minka

Crescătorie și întreprindere de
Căini de rasă

ZAHNA (Prusia) recomandă
CĂINI de rasă cea mai nobilă

Căini de pază, de rasă renumită, și de companie, precum și toate felurile de căini de vânătoare, dela marele căine Ulmer Dogg și de munte până la cățelușul cel mai mic de casă. Prețul curent ilustr. gratis. Face expediție în toate părțile lumii în ori-ce anotimp. Expansiune permanentă proprie în gara Zahna.

NOUILE MARI PREMII

OFERITE DE ZIARUL

UNIVERSUL

ABONAȚILOR SĂI CU ÎNCEPERE DE LA 28 NOEMBRIE, 1911

O SPLENDIDA VILA LA SINAIA

«VILA MARIA», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

O CAMERA DE CULCARE ÎN BRONZ

de mare valoare, al 7-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică «Marcus»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Maria V. Ganca*, șos. Mihail-Bravul, 37 și str. Șerbănică, 10. Sucursala cal. Victoriei, 107

UNA GARNITURĂ MOBILĂ DE STEJAR TAPISATĂ, PENTRU ODAE DE BIUROU

compusă din: una canapea, două fotolii și șase scaune

UN BIUROU DE STEJAR MASIV ȘI UN FOTOLIU DE BIUROU TAPISAT

Toate acestea cumpărate de la cunoscuta Expozitie modernă de mobile *Gildener Rosenthal & Hascal*, București, str. Carol, 64, etaj. I

O jumătate garnitură mobilă de lemn roșu lustruit, culoarea mahonului

pentru intrare, compusă din: una canapea, 4 scaune, 2 mar-hize, 2 taburele, una masă cu geam de cristal. Toate îmbrăcate cu mochet fréz, cumpărate de la marelui magazin de mobile *Compania Americană*, str. Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori (lângă hotel Dacia)

Un serviciu de masă pentru 12 persoane, compus din: 12 linguri, 12 furculițe și 12 cuțite de alpaca veritabil argintate și bogat decorate, în cutia lor de piele imitată și căptușită cu mătase.

Un serviciu de vin pentru șase persoane, compus din: una carafă și șase pahare de cristal Bacara, cu monturi de alpaca veritabil argintate, imitând exact argintul oxidat; toate aceste obiecte puse pe o tavă rotundă tot de alpaca veritabil argintată.

Una pereche sfeșnice de alpaca argintate și bogat decorate.

Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marelui magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en detail *Frații A. & I. Roller*, București, strada Smârdan, No. 35, etajul I.

Una pendulă de lemn lustruit, frumos ornamentată, în lungime de 87 centimetri, întorcându-se la 15 zile.

Una pendulă de perete, de lemn de nuc lustruit, frumos sculptată, în lungime de 77 centimetri, întorcându-se odată la 15 zile.

Una harmonică superioară, burduf dublu, colțurile legate, cu 21 clape și 8 basuri, toate de oțel.

Un ceasornic de masă de lemn de stejar, reprezentând un castel medieval, înălțime 36 centimetri, având o muzică cu două cântece naționale.

Cumpărate de la «Compania generală», biurou de import-export, București, strada Smârdan, No. 29 (etajul I).

O bicicletă de curse „Imperial”, cea mai cunoscută marcă engleză.

Un gramofon mare fără pâlnie, ultima perfecțiune, cu 6 plăci marca «Inger», cântate de cei mai buni artiști.

Un serviciu de lavoar, de faianță, compus din cinci buci.

O lampă ultima creațiune, model «Cometa Haley», sistem american, cea mai economică și luminoasă.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul magazin E. A. Pucker, Bulevardul Elisabeta, 15 (Hotel Princiar).

O jardiniară de metal argintat, **O fructieră** argintată și cu vas verde.

aurită, cu un cornet conținând 12 cuțite pentru fructe. — Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Una bicicletă „Naumann” de mare lux, una din cele mai solide și excelențe biciclete, din fabrica soc. pe acțiuni *Siedel & Naumann* din Dresda, singurile biciclete introduse în armatele germană, rusă și turcă și la poștele germană și română. Reprezentat general: D. Leonida Piorkowsky, București, strada Știrbey-Vodă, 21.

Un ceasornic de aur 14 carate, bărbătesc, **O pendulă** frumos gravat.

mare de perete, **Un serviciu** compus din: o lingură, furcu-frumos ornată și **Un serviciu** liță și cuțit de argint veritabil

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din *Memoriile Regelui Carol I al României* sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului «Universul», tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15 pe 3 luni lei 4.65.

marcat de Stat.—Toate acestea cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «Ceasornicaria Colței», București, strada Colței, No. 31.

Una pendulă de perete de lemn de stejar, cu bă-taie, ultima noutate.

Un ceasornic de birou cumpărate de la marelui magazin de bijuterii, ceasornicarie și argintarie *Jean Schmidt & Const.* Strătuțat, București, calea Victoriei, 34.

Un gramofon mare. Una vioară. Una harmonică.

Una mandolină cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*, calea Victoriei, 54.

Una trusă pentru damă, cu trei sticlute și cu necesar de toaletă. — **Una trusă** de manevră,

pentru d-nii ofițeri. — **Trei truse** de piele fină p. manevră. **Trei pulverizatoare** splendide de cristal, nichelate. — **Trei pudriere** cu pufurile lor.

Trei oglinzi nichelate pentru masă, cumpărate de la cunoscuta Drogherie *Princiară Const. C. Popescu*,

Bulevardul Elisabeta, colț cu strada Brezoianu.

Una mașină de cusut de mână sistemul cel mai nou — și **Un gramofon**

marca «Melodion Carmen-Sylva», de cea mai mare perfecțiune, împreună cu șase plăci marca «Premier-Record», având cântece românești — Aceste obiecte sunt cumpărate de la marelui magazin de mașini de cusut, biciclete și gramofoane «Compania Anglo-Americană» din București, strada Carol, No. 50, cu sucursale în Pitești și Câmpina.

O mașină de cusut de familie «Markton», perfecționată, cumpărată de la marelui magazin «Compania Markton», strada Carol, 38 (colț cu str. Brâncoveanu).

Alte 10 mașini de cusut cumpărate expre din străinătate.

Un plug de oțel cu o brazdă, marca D. C. M. N. — **Un plug de oțel** cu 2

brazde, marca Z. H. C. H. Ambele din celebra fabrică «Rudolf Bacher», Raudnitz (Bohemia), reprezentată în România prin marea casă de mașini agricole și industriale: «Soc. în comandă Weil Joseph & Co. Succ.», București, Smârdan, 5.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal» cu 4 ochiuri, din tablă de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărată de la cunoscuta fabrică de tinichigerie *Mihail D. Botez*, București, calea acărești, 142.

2 costume de haine (saco), după măsura și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grimberg*, București, str. Academiei, 25.

Un șarpe de aur (colier) pentru gât de mare valoare.

50 casele conținând fie-care cremă, pudră și săpun «Flora», făcute anume pentru abonații ziarului «Universul».